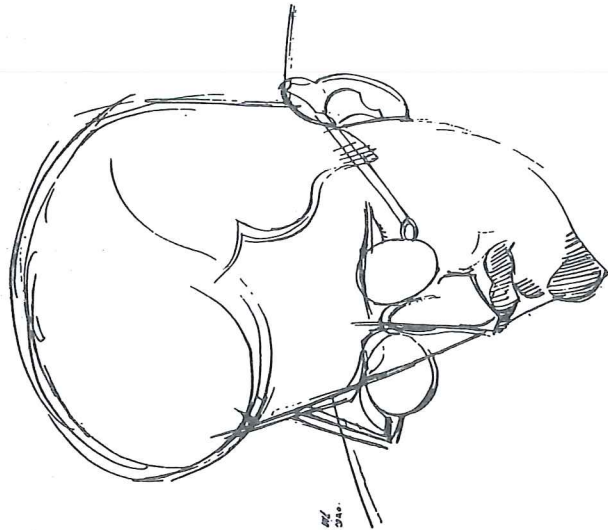

James Joyce

Dublinfolk

På dansk ved

ANNE MARIE BJERG

Joyce tegnet af kunstneren og forfatteren Wyndham Lewis

James Augustine Aloysius Joyce, f. i Dublin, 1882. Gik i jesuiterskole og på universitetet, hvor han studerede filosofi og sprog. Rejste 1902 til Paris og bosatte sig aldrig siden fast i Dublin. Fra 1904 levede han sammen med Nora Barnacle, som han giftede sig med i 1931. 1905-15 boede de i Trieste, hvor Joyce underviste i engelsk. I 1909 og 1912 rejste Joyce til Irland og prøvede at få *Dubliners* udgivet, men den udkom først i England i 1914. 1916 flyttede de til Zürich, hvor Joyce arbejdede på sit hovedværk, *Ulysses*, der i 1918 begyndte som føljeton i det amerikanske tidsskrift, *The Little Review*. *Ulysses* udkom i bogform i 1922 i Paris, hvor familien tilbragte mellemkrigsårene. Under Anden Verdenskrig vendte de tilbage til Schweiz, og her døde Joyce i 1941.

GYLDENDALS BOGKLUBBER

lede et publikum: indfaldene lynede. Indsatserne blev meget høje og der begyndte at komme gældsbeviser på bordet. Jimmy vidste ikke rigtig hvem der vandt, men han vidste at han selv tabte. Men det var hans egen skyld, for han tog tit fejl af sine kort, og de andre måtte tælle hans gældsbreve sammen for ham. Det var nogle pokkers til fyre, men han ville ønske de holdt op: det var ved at blive sent. Der var en der udbragte en skål for yachten *The Belle of Newport*, og så var der én der foreslog et stort spil til afslutning.

Der var ikke mere nogen der spillede på klaveret; Villona måtte være gået op på dækket. Det var et forfærdeligt spil. De holdt inde lige før slutningen for at drikke for heldet. Jimmy forstod, at slaget skulle stå mellem Routh og Ségouin. Hvilken opstandelse! Jimmy var også ophidset; han tabte selvfølgelig. Hvor meget mon han skyldte? Mændene rejste sig op da de sidste stik skulle tages hjem, de snakkede og gestikulerede. Routh vandt. Kahytten rystede under de unge mænds bifaldsråb, og kortene blev lagt sammen. Så begyndte de at indkassere hvad de havde vundet. Farley og Jimmy var dem der havde tabt mest.

Han vidste at han ville fortryde det næste morgen, men lige nu var han glad for hvilen, glad for den mørke bedøvelse der ville dække hans dårskab. Han støttede albuerne på bordet og hvilede sit hoved i hænderne, mens han talte pulsslagene i tindingerne. Kahytsdøren gik op og han så ungarenen stå i en stribe gråt lys:

— Daggry, mine herrer!

Den grå varme augustaften var steget ned over byen og en mild lun luft, en erindring om sommeren, gik gennem gaderne. Gaderne, hvor alle skodder var lukket til søndagshvilen, summede af en muntert broget menneskemængde. Lygterne skinnede som oplyste perler øverst oppe på deres høje pæle ned på det levende væv dernede, som uophørligt skiftede lød og form, som sendte en uforanderlig, uophørligt mumlende lyd op i den lune grå aftenluft.

Der kom to unge mænd spadserende ned ad bakken på Rutland Square. Den ene af dem var netop ved at bringe en lang enetale til afslutning. Den anden, der gik på kanten af gangstien og sommetider var nødt til at træde ud på vejen på grund af ledsagerens taktløshed, havde antaget et lystigt lyttende ansigtsudtryk. Han var firskåren og rødmosset. En sejlsportskasket var skubbet langt ned i nakken på ham, og den beretning han lyttede til forårsagede uafsluttede bølger af tilkendegivelser, der brød frem over hans ansigt fra næsefløjene og øjenkrogene og mundvigene. Han vred sig, og det ene lille udbrud af hvæsende latter fulgte det andet ud af kroppen på ham. Hans øjne, der glimtede af listigt velbehag, så hvert øjeblik op på ledsagerens ansigt. En gang imellem rettede han på sin lette regnfrakke, som han havde kastet over den ene skulder på tyrefægtermanér. Hans knæbukser, de hvide gum-misko og regnfrakken der var kastet kækt over skulderen gav indtryk af ungdom. Men hans skikkelse var trind om livet, hans hår var sparsomt og gråt, og når tilkendegivelsernes bølger havde forladt hans ansigt, så det hæret ud.

Da han var helt sikker på at beretningen var forbi lo han lydløst et udstrakt halvt minut. Så sagde han:

– Ja! ... Det er simpelt hen den bedste!

Hans stemme virkede som om den var blæst for livskraft; og for at bestyrke sine ord føjede han humoristisk til:

– Det er simpelt hen noget af det mest enestående, særlige og, om jeg så må sige, udsøgte jeg har hørt!

Da han havde sagt dette blev han alvorlig og tav. Han var træt i tungen, for han havde talt hele eftermiddagen på en pub i Dorset Street. De fleste betragtede Lenehan som en snylter, men trods sit rygte havde hans behændighed og veltalenhed altid afholdt hans venner fra at anlægge en fælles taktik mod ham. Han havde en tapper måde at komme hen til en flok i en bar på og adræt holde sig i udkanten af selskabet, indtil han kom med i en omgang. Han var en flink løsgænger, bevæbnet med et stort lager af historier, limericks og gåder. Han var ufølsom over for enhver uhøflighed. Der var ingen der vidste hvordan han bar sig ad med at klare dagen og vejen, men hans navn havde en vag tilknytning til oplysninger om hestevæddeløb.

– Og hvor samlede du hende op, Corley? spurgte han.

Corley lod hastigt sin tunge løbe hen langs overlæben.

– En aften, du, sagde han, – kom jeg gående hen ad Dame Street og fik øje på en rigtig steg under uret hos Waterhouse, og så sagde jeg godaften og så videre. Så gik vi en tur ned om kanalen, og hun fortalte at hun var tjenestepige hos en pæn familie i Baggot Street. Jeg lagde armen om hende og klemte hende lidt den aften. Så næste søndag, du, havde jeg aftalt at mødes med hende. Vi tog ud til Donnybrook, og der gik vi så en tur i engen. Hun fortalte mig, at hun ellers kom sammen med en mejerist ... Det var ellers godt, du. Hun kom med cigaretter til mig hver aften, og hun betalte sporvognen ud og hjem. Og en aften kom hun med to fandens flotte cigarer. – Det var sager, du, den slags som den gamle røg ... Jeg var bange, du, for at hun skulle gå hen og få stær i kassen. Men hun forstår at sno sig.

– Hun tror måske at du vil gifte dig med hende, sagde

Lenehan.

– Jeg sagde til hende at jeg ikke havde noget arbejde, sagde Corley. – Jeg sagde at jeg var hos Pim's. Hun ved ikke hvad jeg hedder. Det var jeg for snu til at fortælle hende. Men hun synes rigtigt nok der er stil over mig, at du ved det.

Lenehan lo igen, lydløst.

– Det er virkelig den bedste jeg har hørt, sagde han, – den bærer simpelt hen prisen.

Corleys lange skridt var en anerkendelse af complimenten. Svajet i hans kraftige krop fik venen til at foretage nogle lette hop fra gangstien, ud på vejen og tilbage igen. Corley var søn af en politiassistent, og han havde arvet sin faders gang og statur. Han gik med hænderne ned langs siden, holdt sig rank og vuggede med hovedet fra side til side. Hans hoved var stort, kuglerundt og olieglat; det svedte i al slags vejr; og hans store runde hat, der sad på sned, lignede ét blomsterløg der var groet ud af et andet. Han så altid lige frem for sig som om han var til parade, og når han ville kigge efter nogen på gaden, måtte han dreje kroppen helt nede fra hofterne. I øjeblikket drev han omkring. Når som helst der var et job ledigt var der en af hans venner der var parat til at give ham den barske besked. Man så ham ofte spadserere sammen med en civilklædt politibetjent fordybet i alvorlig samtale. Han kendte hemmelighederne bag enhver forretning og han holdt meget af at afsige kategoriske domme. Han talte uden at lytte efter hvad andre sagde. Hans samtaler drejede sig stort set om ham selv: hvad han havde sagt til den og den, og hvad vedkommende havde sagt til ham, og hvad han havde sagt for at ordne sagen. Når han genfortalte disse dialoger udtalte han altid det første bogstav i sit navn aspireret, på florentinsk manér.

Lenehan bød sin ven en cigaret. Mens de to unge mænd spadserede videre gennem mængden henvendte Corley af og til et smil til de forbipasserende piger, mens Lenehans blik hvilede på den store blege måne der havde dobbelt ring om. Han betragtede alvorligt det grå skumingsløsr der drev hen

over månen ansigt. Endelig sagde han:

– Jo ... sig mig, Corley, du kan vel klare det, ikke?

Som svar lukkede Corley udtryksfuldt det ene øje.

– Er hun med på den? spurgte Lenehan tvivlende. – Man kan aldrig vide med kvinder.

– Hun er god nok, sagde Corley. – Jeg ved godt hvordan jeg skal få hende overtalt, du. Hun er lidt varm på mig.

– Du er vist en rigtig skørtøjæg, sagde Lenehan. – Og en af dem med held i sprøjten, oven i købet.

En antydning af hån satte hans underdanige optræden i relief. For at redde sig havde han en vane med at sørge for at hans smiger kunne opfattes som drilleri. Men så fintfølende var Corley ikke.

– Der er ikke noget der kan komme op på siden af en god tjenestepige, fastslog han. – Stol du på mig.

– Siger han der har prøvet dem alle sammen, sagde Lenehan.

– Først gik jeg ud med piger, altså, sagde Corley åbenhjertigt; – piger fra South Cirkular. Jeg gik ud med dem, du, vi tog sporvognen et eller andet sted hen, og jeg betalte billetten, eller også hørte vi et orkester spille eller så et stykke i teatret eller også købte jeg chokolade og bolsjer eller den slags ting. Jeg gav skam penge ud på dem, tilføjede han i et overbevisende tonefald, som om han var sig bevidst at hans ord ikke blev troet.

Men det ville Lenehan gerne tro; han nikkede alvorligt.

– Den leg kender jeg, sagde han, – den er for dem der er kommet ind med firetoget.

– Og så får man ikke engang noget ud af det, sagde Corley.

– Heller ikke her, sagde Lenehan.

– Kun hos en af dem, sagde Corley.

Han fugtede sin overlæbe ved at lade tungen løbe hen over den. Hans øjne lyste op ved dette minde. Han stirrede også op mod månen blege skive, der nu var næsten helt tilsløret, og så ud som om han tænkte dybt.

– Hun var ... ellers ikke helt ringe, sagde han beklagende. Han tav igen. Så tilføjede han:

– Hun er på flisen nu. Forleden aften så jeg hende køre hen ad Earl Street sammen med to mænd i en vogn.

– Det er vel så dit værk, sagde Lenehan.

– Der havde været andre i lag med hende før mig, sagde Corley filosofisk.

Denne gang var Lenehan ikke tilbøjelig til at tro ham. Han rystede hovedet frem og tilbage og smilede.

– Du ved at du ikke kan narre mig, Corley, sagde han.

– Ved Gud! sagde Corley. – Fortalte hun mig det ikke selv? Lenehan gjorde en tragisk gestus.

– Svigefulde kvindfolk! sagde han.

Da de kom forbi gitteret ved Trinity College hoppede Lenehan ud på kørebanen og spejdede op til uret.

– Tyve minutter over, sagde han.

– Der er god tid, sagde Corley. – Hun skal nok være der. Jeg lader hende altid vente lidt.

Lenehan lo stilfærdigt.

– Gud! Corley, du ved hvordan de skal tages, sagde han.

– Jeg kender alle deres små kneb, indrømmede Corley.

– Men sig mig, sagde Lenehan igen, – er du sikker på at du kan klare det? Du ved det er en delikat sag. De er meget knibske på det punkt. Ikke? ... Hvad beha'r?

Hans lyse, små øjne kiggede undersøgende på kammeratens ansigt for at blive bestyrket. Corley vuggede frem og tilbage med hovedet som om han ville vifte et stædigt insekt væk, og han rynkede brynene.

– Selvfølgelig kan jeg klare det, sagde han. – Overlad du bare det til mig, ikke?

Lenehan sagde ikke mere. Han havde ikke lyst til at støde sin ven på mancherterne, til at blive bandet langt væk og få at vide, at der ikke var brug for hans råd. Lidt takt var påkrævet. Men Corleys pande var snart glat igen. Hans tanker var ved at tage en anden retning.

– Hun er et pænt og anstændigt pigebarn, sagde han påskønnende; – det er lige det hun er.

De spadserede hen ad Nassau Street og drejede så ind i Kildare Street. Ikke langt fra indgangen til klubben stod der en harpespiller på kørebanen og spillede for en lille kreds af tilhørere. Uden at ænse noget slog han strengene an og så nu og da hastigt på hver af de nyttilkomne, og af og til også bedrøvet op mod himlen. Harpen, der heller ikke ænsede at hendes dækken var faldet ned om knæene på hende, forekom lige så træt af de fremmedes øjne som af sin herres hænder. Den ene hånd spillede i bassen melodien til *Silent, O Moyle*, mens den anden hånd kom løbende oppe i diskanten efter hver melodistump. Melodiens toner pulserede og svulmede.

De to unge mænd spadserede hen ad gaden uden at sige noget, den sørgmodige melodi fulgte med. Da de nåede til Stephen's Green gik de over på den anden side af gaden. Her befriede sporvognenes larm, lyset og folkemængden dem fra deres tavshed.

– Der er hun! sagde Corley.

Der stod en ung kvinde på hjørnet af Hume Street. Hun havde blå kjole og hvid matroshat på. Hun stod ved kantstegen, og i hendes ene hånd dinglede en solparasol. Lenehan lavede op.

– Lad os nu kigge på hende, Corley, sagde han.

Corley så på sin ven fra siden, og der viste sig et ubehageligt udtryk i hans ansigt.

– Prøver du på at overhale mig indenom? spurgte han.

– Pokker stå i det! sagde Lenehan dristigt, – jeg vil ikke præsenteres. Jeg vil kun se på hende. Jeg skal nok lade være med at spise hende.

– Åh ... se på hende? sagde Corley mere elskværdigt. – Nå ... Ved du hvad. Jeg går hen og taler med hende, og så går du forbi.

– Godt! sagde Lenehan.

Corley havde allerede svinget det ene ben over kæden da

Lenehan råbte:

– Og bagefter! Hvor mødes vi så?

– Klokken halv elleve, svarede Corley og halede det andet ben over.

– Hvor?

– På hjørnet af Merrion Street. Vi kommer tilbage dertil.

– Få nu skik på det, sagde Lenehan til afsked.

Corley svarede ikke. Han slentrede over gaden og vuggede hovedet fra side til side. Hans fyldige skikkelse, hans mangelige tempo og den gedigne lyd af hans støvler havde noget af en erobrer over sig. Han nærmede sig den unge kvinde, og uden at hilse gav han sig straks til at tale med hende. Hun svingede hurtigere med sin parasol og drejede halvvejs om på hælen et par gange. Da han en gang eller to havde sagt noget til hende på nært hold lo hun og bøjede hovedet.

Lenehan stod lidt og så på dem. Så gik han hurtigt videre langs med kæderne, og et stykke væk skræde han over gaden. Da han nærmede sig hjørnet af Hume Street lå der en tung parfumeduft i luften, og hans øjne granskede hastigt og med iver den unge kvindes fremtoning. Hun var i sit pæne søndagstøj. Hendes blå sergesnederdel sad på plads i livet med et sort skindbælte. Det var som om bæltets store sølvspænde sad i midten og tyngede hende, samtidig med at det klemte det lette stof i hendes hvide bluse fast. Hun havde en kort sort jakke på med perlemorsknapper og en pjuksket sort boa. Kanterne på hendes lille tylskrave var omhyggeligt lagt i uorden, og på barmen havde hun med en nål anbragt en stor buket røde blomster med stilkene opad. Lenehan noterede sig anerkennende hendes lille kraftige muskuløse krop. Djærv og robust sundhed glødede i hendes ansigt, på hendes tykke røde kinder og i hendes uforknytte blå øjne. Hendes træk var ikke opvakte. Hendes næsebor var brede, hendes mund var uregelmæssig, og fordi to af hendes fortænder stak ud stod den åben i en tilfreds grimasse. Da Lenehan gik forbi tog han sin kasket af, og da der var gået omkring ti sekunder gengældte Corley lidt

luftigt hans hilsen. Det gjorde han ved at løfte hånden og vagt og eftertænksomt ændre den vinkel hans hat sad i.

Lenehan gik helt frem til Shelbourne Hotel, hvor han gjorde holdt og ventede. Da han havde ventet lidt så han dem komme imod sig, og da de drejede til højre fulgte han efter dem med lette trin i sine hvide sko hen langs den ene side af Merrion Square. Mens han langsomt spadserede videre og indrettede sin gang efter deres, så han på Corleys hoved, der hvert øjeblik blev drejet om mod den unge kvindes ansigt som en stor kugle der drejede omkring en tap. Han holdt parret under opsyn indtil han havde set dem stige ind i sportvognen til Donnybrook; så vendte han om og gik samme vej tilbage som han var kommet.

Nu hvor han var alene så hans ansigt ældre ud. Det var som om hans munterhed svigtede ham, og da han kom forbi gitteret uden for Duke's Lawn lod han hånden løbe hen over det. Harpespillerens melodi begyndte at dirigere hans bevægelser. Hans blødt polstrede fødder spillede melodien, mens han med fingrene nonchalant lod en række variationer løbe hen over tremmerne efter hver melodistump.

Han spadserede sløvt rundt om Stephen's Green og derefter hen ad Grafton Street. Selv om hans blik mærkede sig mange af de forbipasserende var det uden glæde. Alt det som det var meningen skulle gøre ham glad syntes han var trist, og han besvarede ikke de øjekast der var en opfordring til ham om at være dristig. Han vidste at han ville blive nødt til at tale temmelig meget, til at finde på og til at more, og hans hjerne og hals var alt for tørre til en sådan opgave. Spørgsmålet om hvad han skulle få tiden til at gå med, indtil han skulle møde Corley igen, bekymrede ham noget. Han kunne ikke finde på andet end at fortsætte sin spadseretur. Han drejede til venstre, da han kom til hjørnet af Rutland Square og følte sig bedre tilpas i den mørke, stille gade, hvis dystre udseende passede til hans humør. Til sidst standsede han uden for vinduet til en forretning, hvor der ovenover med hvide bogstaver stod *For-*

friskninger. På ruden var der to svungne inskriptioner: *Ginger Beer* og *Ginger Ale*. I vinduet lå der en udsåret skinke på et stort blåt fad mens der på en tallerken ved siden aflå et stykke meget lys plumbudding. Han stod længe og betragtede denne mad alvorligt, og da han forsigtigt havde set op og ned ad gaden gik han hurtigt ind i forretningen.

Han var sulten, for bortset fra nogle kiks han havde bedt to uvillige bartendere om, havde han ikke spist noget siden morgenmaden. Han satte sig ved et træbord uden dug over for to fabrikspiger og en maskinarbejder. Der kom en sjusket servitrice.

– Hvor meget koster en portion ærter? spurgte han.

– Halvanden pence, sir, sagde pigen.

– Giv mig en portion ærter, sagde han, – og en flaske ginger beer.

Han talte ubehøvet for at modsige det indtryk han gav af at tilhøre de bedrestillede, for folk var holdt op med at tale sammen da han trådte ind. Han var varm i hovedet. For at det skulle se naturligt ud skubbede han kasketten ned i nakken og plantede begge albuer på bordet. Maskinarbejderen og de to fabrikspiger granskede ham punkt for punkt før de med dæmpet stemme genoptog deres samtale. Pigen kom med en portion varme urtekræmmerærter, krydret med peber og eddike, en gaffel og hans ginger beer. Han spiste begærligt sin mad og syntes så godt om den at han skrev sig forretningen bag øret. Da han havde spist alle ærterne nippede han til sin ginger beer og sad lidt og tænkte på Corleys eventyr. I fantasien så han det elskende par spadserere hen ad en mørk vej; han hørte Corleys dybe stemme fuld af energisk ridderlighed og så igen den tilfredse grimasse om den unge kvindes mund. Denne fantasi fik ham til på det skarpeste at mærke sin egen økonomiske og åndelige fattigdom. Han var træt af at flakke rundt, af altid at være på fællittens rand, af kneb og intriger. I november blev han enogtredive. Fik han aldrig noget ordentligt arbejde? Fik han aldrig sit eget hjem? Han tænkte på hvor dejligt det ville

være at have en varm ild at sætte sig ved og et godt middagsmåltid på bordet. Han havde gået på gaden tilstrækkelig længe med vennerne og med piger. Han vidste godt hvad de venner var værd: han kendte også pigerne. Erfaringen havde forbitret hans hjerte over for verden. Men han havde ikke mistet ethvert håb. Han følte sig bedre tilpas efter at have spist end før, mindre træt af livet, mindre forkuet. Måske ville det alligevel lykkes for ham at finde en lun lille krog at slå sig ned i og leve lykkeligt, hvis bare han kunne støve en god enfoldig pige op der havde lidt grunker.

Han betalte den sjuskede pige to og en halv pence og gik ud på gaden og genoptog sin vandring. Han gik ind i Capel Street og satte kursen mod rådhuset. Så drejede han ind i Dame Street. På hjørnet af George's Street mødte han to af sine venner og standsede op for at snakke med dem. Han var glad for at kunne holde lidt inde med sin spadseren. Hans venner spurgte om han havde set Corley og om hvad der var sidste nyt. Han svarede at han havde været sammen med Corley hele dagen. Hans venner sagde ikke ret meget. De kiggede adspredt efter nogle af de forbipasserende og kom af og til med en kritisk bemærkning. En af dem sagde at han havde set Mac en time tidligere i Westmoreland Street. Dertil svarede Lenehan, at han havde været sammen med Mac aftenen før på Egan's. Den unge mand der havde set Mac i Westmoreland Street spurgte om det var sandt at Mac havde vundet en hel del i en pot billard. Lenehan vidste det ikke: han sagde at Holohan havde givet en omgang på Egan's.

Han sagde farvel til sine venner et kvarter i ti og gik hen ad George's Street. Han drejede til venstre ved City Markets og fortsatte ind i Grafton Street. Det var tyndet ud i grupperne af unge piger og unge mænd, og på vejen hen ad gaden hørte han mange små grupper og ægtepar sige godnat til hinanden. Han gik helt hen til uret på Kirurgisk Institut: klokken var nøjagtig ti. Han gik nu rask hen langs den nordlige side af Stephen's Green og skyndte sig, for han var bange for at Corley måske

kom tilbage for tidligt. Da han kom til hjørnet af Merrion Street stillede han sig i skyggen af en gadelygte og tog en af de cigaretter frem han havde gemt og tændte den. Han lænede sig op ad lygtepælen og stirrede ufravendt på det sted, hvorfra han ventede at se Corley og den unge kvinde komme tilbage.

Hans tanker kom i sving igen. Han tænkte på om Corley mon havde klaret det. Han tænkte på om han mon allerede havde spurgt hende eller om han ville vente til sidste øjeblik. Han følte både med sin vens og sin egen situation, med alle pinagtighederne og al spændingen. Men han blev en lille smule beroliget ved tanken om Corleys langsomt drejende hoved: han var sikker på at Corley ville kunne klare det. Pludselig slog det ned i ham, at Corley måske havde fulgt hende hjem ad en anden vej og var smuttet fra ham. Hans øjne så søgende hen ad gaden: de var ingen steder at se. Og det var helt sikkert at der var gået en halv time siden han havde set på uret på Kirurgisk Institut. Ville Corley virkelig gøre det? Han tændte sin sidste cigaret og begyndte nervøst at ryge. Han anstrengte sine øjne hver gang der standsede en sporvogn i det fjerneste hjørne af pladsen. De måtte være taget en anden vej hjem. Papiret om hans cigaret revnede og med en ed kylede han den hen ad gaden.

Pludselig så han dem komme hen mod sig. Det gav et sæt i ham af fornøjelse, han holdt sig tæt ind til sin lygtepæl og prøvede på at læse resultatet i deres måde at gå på. De gik hurtigt, den unge kvinde tog hurtige, korte skridt, mens Corley holdt trit med hende med sine lange skridt. Det lod ikke til at de talte sammen. En forudanelse om udfaldet stak i ham som spidsen af et skarpt instrument. Han vidste at det ville mislykkes for Corley, han vidste at den ikke gik.

De drejede om ad Baggot Street og han fulgte efter med det samme på det modsatte fortov. Når de standsede, standsede han også. De talte sammen et lille øjeblik, og derefter gik den unge kvinde ned ad trappen til kælderindgangen ved et af husene. Corley blev stående ved fortovskanten et lille stykke

ira nusets trappe. Der gik nogle minutter. Så blev indgangsdøren langsomt og forsigtigt åbnet. Der kom en dame løbende ned ad trappen og hostede. Corley drejede rundt og gik hen mod hende. Hans brede skikkelse skjulte hendes et par sekunder, og så kom hun igen til syne og løb op ad trappen. Døren lukkede sig bag hende, og Corley begyndte hurtigt at gå hen mod Stephen's Green.

Lenehan skyndte sig i samme retning. Der faldt et par dråber let regn. Han tog dem som et varsel, og mens han så sig tilbage mod huset, som den unge kvinde var gået ind i, for at se om han blev iagttaget, løb han ivrigt over gaden. Ophidselse og hastværk fik ham til at puste. Han råbte:

— Hallo, Corley!

Corley drejede hovedet for at se hvem det var der kaldte på ham, og så gik han videre som før. Lenehan løb efter ham og lagde med den ene hånd regnfrakken over skuldrene.

— Hallo! Corley! råbte han igen.

Han nåede op på siden af sin ven og så ham skarpt ind i ansigtet. Der var ikke noget at se.

— Nå? sagde han. — Gik det?

De nåede hjørnet af Ely Place. Corley svarede stadig ikke men svingede til venstre og gik hen ad sidegaden. Der lå en streng ro over hans fattede ansigt. Lenehan holdt trit med sin ven og trak besværligt vejret. Han var forvirret, og der trængte en svag antydning af en trussel gennem hans stemme.

— Kom nu med det! sagde han. — Forsøgte du dig så med hende?

Corley standsede ved den første lygte og stirrede hårdnakket frem for sig. Derefter strakte han med en højtidelig gestus sin hånd frem mod lyset og åbnede den langsomt og med et smil for sin discipels stirrende øjne. Der lå en lille guldmønt og skinnede i hans håndflade.

Pensionatet

Mrs. Mooney var slagterdatter. Hun var ganske udmærket kapabel at holde tingene for sig selv: hun var en beslutsom kvinde. Hun havde giftet sig med sin fars førstemand og havde åbnet en slagterforretning lige ved Spring Gardens. Men så snart svigerfæderen var død begyndte det at gå ad helvede til med mr. Mooney. Han drak, tog af kassen, stiftede gæld over hals og hoved. Det nyttede ikke at lade ham aflægge afholdsløfte: det brød han ufravigeligt et par dage senere. Han skændtes med sin kone i kundernes nærvær og han indkøbte dårligt kød, og på den måde ødelagde han sin forretning. En aften kom han efter sin kone med kødøksen, og hun blev nødt til at sove hos naboen.

Derefterdags levede de hver for sig. Hun gik til præsten og opnåede separation, og børnene blev overladt i hendes vare-tægt. Hun ville hverken give ham penge eller mad eller husly; og derfor blev han nødt til at melde sig som altnuligmand hos stævningsmanden. Han var en lurvet, duknakket lille drukkenbolt med hvidt ansigt, hvidt overskæg og hvide øjenbryn, der så ud som om de var malet på oven over hans små blodskudte, brutale øjne; og han sad hele dagen på stævningsmandens kontor og ventede på at blive sat i arbejde. Mrs. Mooney, der havde taget resterne af sine penge ud af slagterforretningen og havde startet et pensionat i Hardwicke Street var en stor, statelig kone. Hendes hus havde en skiftende bestand af pensionærer, hovedsagelig rejsende fra Liverpool og fra Isle of Man og lejlighedsvis varietéartister. Den faste bestand var kontorister fra byen. Hun styrede sit hus dygtigt og med fast hånd, vidste hvornår hun skulle give kredit, hvornår hun skulle være streng og hvornår hun skulle lade

ting passere. Alle de fastboende unge mænd omtalte hende som *Værtinden*.

Mrs. Moonneys unge mænd betalte femten shillings om ugen for kost og logi (øl eller porter til middagsmaden ikke iberegnet). De havde samme smag og beskæftigelse, og af den grund var de på meget kammeratlig fod med hinanden. Indbyrdes diskuterede de hvilke muligheder de afholdte og de udenforstående havde. Jack Mooney, værtindens søn, der var kontorist i et kommissionsfirma i Fleet Street, havde ry for at være en hård negl. Han holdt meget af at bruge sjofle soldaterudtryk; han kom næsten altid hjem ud på de små timer. Når han mødte sine venner havde han altid en god én at fortælle dem, og man kunne altid være sikker på at der var noget godt under opsejling – det ville sige: en hest med muligheder eller en artist med muligheder. Han var også fiks på fingrene og han kunne desuden synge lystige viser. Søndag aften var der tit komsammen i mrs. Moonneys dagligstue. Varietéartisterne gav en sang til bedste; og Sheridan spillede valse og polkaer og improviserede akkompagnementer. Polly Mooney, værtindens datter, sang også altid. Hun sang:

Jeg er ... en slem pige.

*Det kan I sige;
for det er jeg jo.*

Polly var en slank ung pige på nitten år; hun havde lyst, blødt hår og en lille fyldig mund. Hendes øjne, der var grå med en anelse grønt i, havde for vane at kigge opad, når hun talte med folk, noget der fik hende til at ligne en lille fordærvet madonna. Mrs. Mooney havde først fået sin datter anbragt som maskinskriverske på et kornhandlerkontor, men da der begyndte at komme et temmelig anløbet stævningsmandsbud hver anden dag på kontoret og bede om at måtte tale et ord med sin datter, havde hun taget datteren hjem igen og sat hende til at arbejde i huset. Da Polly var en livlig pige var det

meningen at det var hende der skulle sørge for de unge mænd. Desuden kan unge mænd godt lide fornemmelsen af at der er en ung kvinde i nærheden. Polly flirtede naturligvis med de unge mænd, men mrs. Mooney, der havde en udmærket dømmekraft, vidste at de unge mænd kun fordrev tiden; der var ingen af dem der mente det alvorligt. Sådan gik det i lang tid, og mrs. Mooney begyndte at tænke på at sende Polly tilbage til maskinskrivningen, da hun bemærkede at der var noget på færde mellem Polly og en af de unge mænd. Hun holdt øje med parret og holdt tand for tunge.

Polly vidste at der blev holdt øje med hende, men på den anden side var hendes mors vedholdende tavshed ikke til at misforstå. Der havde ikke været nogen åbenlys meddelagthed mellem mor og datter, ingen åben forståelse, men selv om folk i huset begyndte at snakke om det, greb mrs. Mooney ikke ind. Polly begyndte at opføre sig en lille smule mærkeligt, og den unge mand var tydeligvis bekymret. Da mrs. Mooney til sidst mente at det rette øjeblik var inde, greb hun ind. Hun behandlede moralske problemer som en kødøkse behandler kød: og i dette tilfælde havde hun taget sin beslutning.

Det var en klar søndag formiddag tidligt på sommeren, der var varme i luften, men der blæste en frisk brise. Alle pensionatets vinduer stod åbne og blondgardinerne stod blidt som balloner ud over gaden under højsevinduerne. Klokketårnet i George's Church udsendte en vedholdende kimen, og kirkegængerne gik, enkeltvis eller i grupper, hen over den lille runde plads uden for kirken, og deres optræden, som viste at de var sig selv nok, afslørede lige så tydeligt deres hensigt som de små bøger de havde i deres behandskede hænder. Morgenmaden i pensionatet var overstået, og bordet i spisestuen var fyldt med tallerkener med gule æggestrimer på og stumper af baconfedt og baconsvær. Mrs. Mooney sad i lænestolen med det flettede sæde og så på at tjenestepigen Mary tog ud af morgenbordet. Hun lod Mary samle skorperne og brødstumperne sammen, for de skulle drøje på tirsdagens brødbudding.

Da bordet var ryddet, brødstumperne samlet sammen, sukker og smør anbragt sikkert under lås og slå, gav hun sig til at rekonstruere den samtale hun aftenen før havde haft med Polly. Det forholdt sig sådan som hun havde anet: hun havde været ligefrem i sine spørgsmål og Polly havde været ligefrem i sine svar. Selvfølgelig havde de begge to været en lille smule forlegen. Hun havde været forlegen, fordi hun ikke havde lyst til at få tingene at vide på en alt for plump måde, og fordi hun ikke ville have at det skulle tage sig ud som om hun havde set for meget gennem fingre med det, og Polly havde ikke kun været forlegen fordi hentydninger af den slags altid gjorde hende forlegen, men også fordi hun ikke ville have, det skulle se ud som om hun i sin kloge uskyld havde anet hensigten bag sin mors tolerance.

Mrs. Mooney kiggede instinktivt på det lille forgyldte ur på kaminhylden så snart hun, trods sin falden i staver, var blevet klar over at klokkerne i George's Church var holdt op med at ringe. Klokkeren var sytten minutter over elleve: hun havde god tid til at få talt ud med mr. Doran og bagefter nå den korte messe klokken tolv i Marlborough Street. Hun var sikker på at hun ville vinde. For det første havde hun hele vægten af den offentlige mening på sin side: hun var en krænket moder. Hun havde ladet ham bo under sit tag og var gået ud fra, at han var en mand af ære, og han havde simpelt hen misbrugt hendes gæstfrihed. Han var fire- eller femogtredive, så han kunne ikke påberåbe sig sin ungdom som undskyldning; og han kunne heller ikke undskyldte sig med uvidenhed, da han var en mand der havde set sig om i verden. Han havde simpelt hen benyttet sig af Pollys ungdom og manglende erfaring; det var indlysende. Spørgsmålet var: Hvilken oprejsning burde han give?

I et sådant tilfælde var det nødvendigt med oprejsning. For manden er det alt sammen så udmærket: han kan gå sin vej som om intet var hændt efter at han har haft sin korte fornøjelse, mens pigen må tage skraldet. Nogle mødre ville være tilfredse med at sagen blev ordnet med en sum penge; den

slags tilfælde havde hun hørt om. Men sådan ville hun ikke bære sig ad. For hende var der kun én oprejsning der kunne erstatte tabet af hendes datters ære: ægteskab.

Hun tog igen et overblik over de kort hun havde på hånden, før hun sendte Mary op til mr. Dorans værelse for at sige, at hun gerne ville tale med ham. Hun var sikker på at hun ville vinde. Han var en alvorlig ung mand, ikke forsoren og højrestet som de andre. Hvis det havde været mr. Sheridan eller mr. Meade eller Bantam Lyons ville opgaven have været meget sværere for hende. Hun mente ikke han ville bryde sig om offentlig omtale. Alle husets pensionærer kendte til det; nogle havde endda opdigtet enkeltheder. Desuden havde han været ansat i tretten år i et stort katolsk vinhandlerfirma, og offentlig omtale ville måske betyde, at han mistede sin stilling. Hvorimod alt kunne blive godt, hvis han samtykkede. Hun vidste desuden at han havde en god løn, og hun havde mistanke om at han havde noget på kistebunden.

Næsten halv tolv! Hun rejste sig og så vurderende på sig selv i pillespejlet. Hun var tilfreds med det beslutsomme udtryk der var i hendes store rødmosse ansigt, og hun tænkte på nogle mødre hun kendte som ikke kunne slippe af med deres døtre.

Mr. Doran var virkelig meget ængstelig denne søndag formiddag. Han havde gjort to forsøg på at barbere sig, men han havde været så usikker på hånden at han havde været nødt til at holde op. Tre dages røddigt skæg kantede hans kæber, og hvert andet øjeblik samlede der sig en tåge på hans briller, så han blev nødt til at tage dem af og pudse dem med lommeterklædet. Erindringen om skriftemålet aftenen forinden voldte ham en dyb smerte; præsten havde halet enhver latterlig detalje om hele sagen ud af ham, og til slut havde han i den grad forstøret hans synd op, at han næsten blev taknemmelig for at der blev tilstået ham et smuthul der gik ud på at yde oprejsning. Skaden var sket. Hvad kunne han gøre andet nu end enten at gifte sig eller løbe sin vej? Han kunne ikke bare

lade som ingenting. Han kunne være sikker på at der blev talt om det og på, at hans arbejdsgiver ville få det at vide. Dublin er sådan en lille by: alle ved alt om hvad andre har for. Han kunne mærke sit varme hjerte i halsen, da han i sin ophidsede fantasi hørte den gamle mr. Leonard kalde på ham med sin skurrende stemme: *Vær så venlig at sende mr. Doran herind.*

Alle hans lange ansættelsesår smidt ud ad vinduet! Al den flid og dygtighed til ingen nytte! Da han var ung havde han naturligvis løbet hornene af sig; han havde pralet af sit fritænkeri og havde fornægtet Guds eksistens over for sine kammerater på værtshusene. Men det var alt sammen forbi og overstået ... næsten. Endnu købte han hver uge *Reynolds's Newspaper*, men han overholdt sine religiøse forpligtelser, og i de ni tiendedele af året levede han et regelmæssigt liv. Han havde penge nok til at stifte familie for; det var ikke det sagen drejede sig om. Men familien ville se ned på hende. Først var der hendes berygtede far, og så var der hendes mors pensio-nat, som efterhånden havde fået et vist ry. Han havde en fornemmelse af at han var ved at blive snydt. Han kunne forestille sig at hans venner snakkede om sagen og lo. Hun var en lille smule vulgær; sommetider sagde hun *jag 'r set og majet*. Men hvad betød udtalen dog, hvis han virkelig elskede hende? Han kunne ikke beslutte sig til om han holdt af hende eller om han afskyede hende for det hun havde gjort. Selvfølgelig havde han også gjort det. Hans instinkt tilskyndede ham til at blive ved med at være fri og ikke gifte sig. Når man først er gift er man færdig, sagde man.

Mens han sad hjælpeløs på sengekanten i skjorte og bukser bankede det let på hans dør og hun kom ind. Hun fortalte ham, at hun havde gjort rent bord over for sin mor, og at hendes mor ville tale med ham samme formiddag. Hun græd og kastede armene om halsen på ham og sagde:

– Åh, Bob, Bob! Hvad skal jeg gøre? Hvad skal jeg dog gøre?

Hun ville gøre en ende på sit liv, sagde hun.

Han trøstede hende lidt hjælpeløst og sagde, at hun ikke skulle græde, det skulle nok ordne sig, hun skulle ikke være bange. Han kunne mærke hendes bryst arbejde mod hans skjorte.

Det var ikke kun hans skyld at det var sket. Med cølibatets underligt tålmodige hukommelse huskede han udmærket de første tilfældige kærtegn som hendes kjole, hendes ånde, hendes fingre havde givet ham. Og en sen aften, da han var ved at klæde sig af og gå i seng, havde hun frygtsomt banket på hans dør. Hun ville tænde sit lys igen ved hans for hendes var blevet blæst ud af et vindpust. Det var hendes badeaften. Hun havde en løs åbentstående frisertrøje på af mønstret flonel. Hendes hvide vriste tittede frem i åbningen på hendes skindkantede morgensko, og blodet blussede varmt under hendes velduftende hud. Der steg også en svag vellugt op fra hendes hænder og håndled, da hun tændte sit lys og fik det til at brænde roligt.

Når han kom meget sent hjem om aftenen var det hende der varmede middagsmaden til ham. Han vidste knap nok hvad det var han spiste, han mærkede kun hende ved siden af sig alene om aftenen i det sovende hus. Og hendes betænksomhed! Hvis det på nogen måde var en kold eller våd eller blæsende aften kunne han være sikker på, at der stod et lille bæger punch parat til ham. Måske kunne de blive lykkelige sammen ...

De plejede at liste sammen op ad trappen, hver med deres lys, og modstræbende udveksle godnathilsener på den tredje afsats. De plejede at kysse hinanden. Han kunne så godt huske hendes øjne, hendes hånds berøring og sin vildelse ...

Men vildelser går over. Han gentog som et ekko hendes sætning og overførte den på sig selv: *Hvad skal jeg gøre? Cølibatets instinkt advarede ham om at beherske sig. Men synden var til stede; også hans æresfølelse sagde ham at der måtte oprejsning til for en sådan synd.*

Mens han sad med hende på sengekanten kom Mary ved døren og sagde, at fru'en ville se ham i dagligstuen. Han rejste

sig og væk og Jack på, han var mere nyærpeløs end nogen sinde. Da han var færdig med at klæde sig på gik han hen og trøstede hende. Det ordnede sig, hun skulle ikke være bange. Han gik og lod hende sidde på sengen, hun græd og klagede stille: *Åh Gud!*

Da han gik ned ad trapperne blev hans briller så tågede af fugtighed at han måtte tage dem af og pudse dem. Han havde en stærk lyst til at stige op gennem taget og flyve bort til et andet land, hvor han aldrig mere skulle høre noget til sine vanskeligheder, og alligevel var der en kraft der skubbede ham nedad, trin for trin. Hans arbejdsgivers og værtindens kompromisløse ansigter stirrede på hans forlegenhed. På det nederste stykke af trappen kom han forbi Jack Mooney, der var på vej op fra spisekammeret med to flasker *Bas* i favnen. De hilste koldt på hinanden; og elskerens øjne hvilede et øjeblik eller to på et kraftigt bulldogsansigt og et par korte, tykke arme. Da han kom ned for foden af trappen kiggede han op og så, at Jack stod og så på ham i døren ind til den lukkede veranda.

Pludselig kom han i tanker om en aften, hvor en af varieté-artisterne, en lille blond mand fra London, var kommet med en temmelig fri hentydning til Polly. Sammenkomsten var næsten gået i vasken på grund af Jacks voldsomhed. Alle prøvede på at berolige ham. Varietéartisten, der blev en smule blegere end sædvanlig, fastholdt sit smil og sagde, at han ikke havde ment noget ondt med det: men Jack blev ved med at råbe op om at hvis der var nogen der prøvede på den slags med *hans* søster, så skulle han fanden gale mig stikke ham nogen på skrinet, skulle han.

Polly sad lidt på sengekanten og græd. Så tørrede hun øjnene og gik hen til spejlet. Hun dyppede snippen af håndklædet i kanden på servanten og friskede sine øjne op med det kølige vand. Hun så på sig selv i profil og satte en hårnål oven over øret bedre fast. Så gik hun hen igen til sengen og satte sig i

fodenden. Hun sad længe og så på puderne, og synet af dem vækkede hemmelige elskværdige minder hos hende. Hun hvilede nakken mod hovedgærdets kølige jernstænger og faldt i tanker. Der var ikke mere nogen sindsbevægelse at se på hendes ansigt.

Hun ventede tålmodigt, næsten muntert, uden ængstelse, og hendes minder blev efterhånden erstattet af håb og fremtidsfantasier. Hendes forhåbninger og forestillinger var så vidtløftige at hun ikke længere så de hvide puder hun havde sit blik fæstet på, ej heller huskede hun at hun ventede på noget.

Til sidst hørte hun sin mor kalde. Hun sprang op og løb ud til trappegelænderet.

– Polly! Polly!

– Ja, mor!

– Kom herved, min ven. Mr. Doran vil tale med dig.

Så huskede hun hvad det var hun havde ventet på.

Et sørgeligt tilfælde

*Jeg drømte, et marmorstøt var mit hjem,
så stort og mageløst,
hvor fyrster og trælle på rad gik frem,
og jeg var deres glæde og trøst.*

*Jeg var rig, og jeg bar et fornemt navn,
som alle kom i hu,
men min bedste drøm var mit største savn:
at du elskede mig endnu.*

Men der var ingen der prøvede at gøre hende opmærksom på fejltagelsen; og da hun var færdig med at synge var Joe meget bevæget. Han sagde at der var intet som gamle dage og for ham var der ingen bedre musik end gode gamle Balfes, lige gyldig hvad folk så sagde; og han fik så mange tårer i øjnene at han ikke kunne finde det han ledte efter, og til sidst måtte han bede sin kone om at sige ham, hvor proptrækkeren var.

Mr. James Duffy boede i Chapelizod, fordi han ville bo så langt som muligt fra den by, hvori han var borger, og fordi han syntes at alle Dublins andre forstæder var tarvelige, moderne og prætentløse. Han boede i et gammelt skummelt hus, og fra sine vinduer kunne han enten se ind i det nedlagte brændevinsbrænderi eller op langs den lavvandede flod ved hvilken Dublin ligger. Væggene i hans højloftede værelse var uden billeder og gulvet var ikke dækket af noget tæppe. Han havde selv købt hvert eneste stykke møbel der var i værelset: en sort jernseng, en jernservante, fire spanskkrærsstole, en stumtjener, en kulkasse, et kamingitter og ildrager, og et firkantet bord hvorpå der var anbragt en skrivepult. Der var blevet indrettet en bogreol i en niche ved hjælp af hylde af hvidt træ. Sengen var redt med hvidt sengetøj, og over fodenden lå der et sort og højtrødt tæppe. Der hang et lille nakkespejl over servanten, og dagen igennem var en lampe med hvid skærm den eneste udsmykning på kaminhylden. Bøgerne på de hvide træhylder var ordnet nedefra og op efter størrelse. Wordsworths samlede værker stod på den ene ende af den nederste hylde, og i den ene ende af den øverste hylde stod der et eksemplar af *May-noothkatekismen*, syet ind i lærrebsbindet til en notesbog. Der lå altid skriverskaber på pulten. Nede i pulten lå der i manuskript en oversættelse af Hauptmanns *Michael Kramer* med sceneanvisningerne skrevet med lilla blæk, og et lille bundt papirer holdt sammen af en messingnål. På disse blade var der nu og da blevet indført en sentens, og i et ironisk øjeblik var overskriften fra en reklame for galdemedicin blevet klisset på det forreste ark. Når pultens låg blev løftet slap der en svag duft ud – en duft af nye cedertræsbllyanter eller af en flaske lim

eller af et overmodent æble, som måske var blevet lagt derned og glemmt.

Mr. Duffy afskyede alt hvad der tydede på fysisk eller sjælelig forstyrrelse. En middelalderlig læge ville måske have sagt at han var født under Saturns indflydelse. Hans ansigt, der bar præg af hele hans livs historie, havde samme brune skær som Dublins gader. På hans lange og ret store hoved groede der tørt sort hår, og et gulbrunt overskæg dækkede ikke helt en uelsk værdig mund. Hans kindben gav også ansigtet et hårdt præg; men i hans øjne, der kiggede ud på verden under hans gulbrune øjenbryn, var der ingen hårdhed, og man fik indtryk af at han var et menneske som altid var parat til at komme et forsonende instinkt i møde hos andre, men at han ofte var blevet skuffet. Han levede en lille smule på afstand af sin krop, betragtede sine egne handlinger med tvivlende sideblikke. Han havde en ejendommelig selvbiografisk vane, der fra tid til anden fik ham til i tankerne at formulere en kort sentens om sig selv med subjekt i tredje person og verbum i datid. Han gav aldrig tiggerne almisser, og han spadserede af sted med faste skridt og en kraftig stok af hassel i hånden.

Han havde i mange år været kasserer i en privat bank i Baggot Street. Hver morgen tog han med sporvognen ind fra Chapelizod. Midt på dagen gik han hen på Dan Burke's og spiste frokost – en flaske pilsner og en lille tallerken arrowroot-kiks. Klokkeren fire havde han fri. Han spiste til middag i et spiseshus i George's Street, hvor han følte sig i sikkerhed for slænget af Dublins rigmandsbørn, og hvor der var en vis jævn ligefremhed over menukortet. Om aftenen opholdt han sig enten ved sin værtindes klaver eller også strejfede han omkring i byens udkanter. Hans smag for Mozarts musik gjorde at han nu og da gik til en opera eller en koncert: det var hans livs eneste vidtløftigheder.

Han havde hverken kammerater eller venner, kirke eller tro. Han levede sit åndelige liv uden noget fællesskab med andre, besøgte sine slægtninge ved juletid og ledsagede dem til

kirkegården når de døde. Han opfyldte disse to selskabelige forpligtelser for gammel anstands skyld, men han gjorde ikke flere indrømmelser over for de konventioner som regulerer det borgerlige liv. Han tillod sig at tænke, at han under visse omstændigheder ville plyndre sin bank, men da disse omstændigheder aldrig indtraf, forløb hans liv jævnt og glat – en begivenhedsløs historie.

En aften skete det at han sad ved siden af to damer i The Rotunda. Salen, der kun var tyndt besat og stille, gjorde et bedrøveligt indtryk af kommende fiasko. Damen der sad ved siden af ham så sig omkring i den øde sal et par gange og sagde så:

– Hvor er det en skam at her er så tyndt besat i aften! Det er meget hårdt for folk at skulle synge for tomme rækker.

Han opfattede hendes bemærkning som en opfordring til samtale. Han var forbavset over at hun virkede så lidt forlegen. Mens de talte sammen prøvede han på at fæstne hende vedvarende i sin erindring. Da han forstod at den unge pige ved siden af hende var hendes datter bedømte han hende til at være et års tid yngre end sig selv. Hendes ansigt der måtte have været smukt var stadig intelligent. Det var et ovalt ansigt med stærkt markerede træk. Hendes øjne var meget mørkeblå og rolige. Blikket i dem havde i begyndelsen noget udfordrende ved sig, men forvirredes så af noget der så ud som pupillens bevidste tonen over i irisen, noget der et øjeblik afslørede et stærkt følsomt temperament. Pupillen hævdede sig hurtigt igen, og det halvvejs afslørede væsen gav sig igen ind under forsigtighedens herredømme, og hendes astrakantjakke, som sad tæt om en barm af en vis fylde, understregede tydeligere det udfordrende præg der var over hende.

Han mødte hende igen nogle uger senere ved en koncert i Earlsfort Terrace og benyttede sig af de øjeblikke, hvor hendes datters opmærksomhed var andetsteds, til at tale fortroligt. Hun hentydede et par gange til sin mand, men hendes tonefald havde ikke den karakter at hentydningen var en advarsel.

Hun hed mrs. Sinico. Hendes mands tipoldéfår stammede fra Livorno. Hendes mand var kaptajn på et handelsskib der sejlede regelmæssigt mellem Dublin og Holland; og de havde ét barn.

Da han tilfældigvis mødte hende for tredje gang tog han mod til sig og aftalte at mødes med hende. Hun kom. Det blev det første af mange møder; de mødtes altid om aftenen og valgte de mest stilfærdige kvarterer til deres spadsereture sammen. Mr. Duffy havde imidlertid en afsky for fordækte metoder, og da han opdagede at de var nødt til at mødes i smug tvang han hende til at invitere ham hjem. Kaptajn Sinico opmuntrede ham til at besøge dem, for han troede det drejede sig om datterens hånd. Han havde afskediget sin kone så inderligt fra sit galleri af fornøjelser at han ikke havde mistanke om at nogen anden kunne finde interesse i hende. Da ægtemanden tit var borte og datteren var ude og undervise i klaverspil havde mr. Duffy mange lejligheder til at nyde fruens selskab. Hverken han eller hun havde før oplevet et sådant eventyr, og ingen af dem var sig noget upassende bevidst. Lidt efter lidt flettede hans tanker sig ind i hendes. Han lånte hende bøger, forsynede hende med ideer, delte sit intellektuelle liv med hende. Hun lyttede til det alt sammen.

Til gengæld for hans teorier meddelte hun ham fra tid til anden nogle kendsgerninger fra sit eget liv. Med næsten moderlig omsorg nødede hun ham til at oplade sit væsen helt og fuldt; hun tog imod hans skriftemål. Han fortalte hende, at han et stykke tid havde bistået ved møderne i en gruppe af Irish Socialist Party, hvor han havde følt sig som en isoleret skikkelse midt blandt en snes satte arbejdere på et fattigt loftskammer oplyst af en utilstrækkelig petroleumslampe. Da partiet var blevet splittet i tre sektioner, hver med sin egen leder og på hver sit loftskammer, var han holdt op med at komme. Arbejdernes diskussioner, sagde han, var for for- sagte; deres interesse for lønspørgsmål var overdreven. Han følte at deres sans for realiteter var alt for upræcis, og at de tog

en præcision fortrydeligt op, der kom af en fruid, som ikke lå inden for deres rækkevidde. Det var ikke sandsynligt, sagde han til hende, at Dublin ville blive ramt af nogen social revolution i flere århundreder.

Hun spurgte, hvorfor han ikke skrev sine tanker ned. For hvad, spurgte han hende med omhyggelig hån. For at kappes med frasemagere, der ikke var i stand til at tænke logisk i tres sekunder? For at underkaste sig en sløv middelklassens kritik, der lagde sin moral i hænderne på politifolk og overlod de skønne kunster til impresarier?

Han spadserede ofte ud til det lille hus hun havde uden for Dublin; mange aftener var de alene sammen. Efterhånden som deres tanker flettede sig ind i hinanden talte de om mindre fjerne emner. Hendes selskab var som en varm jordbund om en eksotisk plante. Mange gange lod hun mørket falde på omkring dem og undlod at tænde lampen. Den mørke tyste stue, deres afsondrethed, den musik der stadig vibrede i deres ører forenede dem. Denne forening opløftede ham, sleb hans væsens grove kanter af, fyldte hans sjæleliv med følelse. Sommetider greb han sig i at lytte til lyden af sin egen stemme. Han troede at han i hendes øjne ville stige op og tage skikkelse af en engel; og samtidig med at han knyttede sin ledsagers brændende væsen nærmere og nærmere til sig hørte han den sære upersonlige stemme, som han genkendte som sin egen, hævde sjælens ubodelige ensomhed. Man kan ikke give sig selv, sagde den: man er sin egen. Enden på disse enetaler blev, at mrs. Sinico en aften, hvor hun havde vist alle tegn på en usædvanlig ophidselse, lidenskabeligt greb hans hånd og trykkede den til sin kind.

Mr. Duffy blev meget overrasket. Hendes fortolkning af hans ord fik hans illusioner til at briste. Han besøgte hende ikke i en uge; så skrev han til hende og bad hende om at møde ham. Da han ikke ville have at deres sidste møde skulle forstyrres under indtryk af deres ødelagte skriftemål mødtes de på et lille konditori ved indgangen til Phoenix Park. Det var

koldt efterårsvejr, men trods kulden spadserede de frem og tilbage ad parkens stier i næsten tre timer. De enedes om at afbryde deres samkvem: hver lænke, sagde han, lænker én til sorgen. Da de kom ud fra parken gik de tavse hen mod sporvognen; men dér begyndte hun at ryste så voldsomt at han, idet han frygtede at hun skulle bryde sammen endnu en gang, hurtigt tog afsked og forlod hende. Et par dage senere modtog han en pakke der indeholdt hans bøger og noder.

Der gik fire år. Mr. Duffy vendte tilbage til sin jævne livsform. Hans værelse bar stadig vidnesbyrd om hans sjæls gode orden. Nogle nye noder tyngede nodestativet i stuen nedenunder, og i hans reel stod der to bind Nietzsche: *Således talte Zarathustra* og *La Gaya Scienza*. Han skrev kun sjældent noget i det bundt papirer der lå i hans skrivepult. En af sentenserne, skrevet to måneder efter hans sidste samtale med mrs. Sinico, lød: Kærlighed mellem en mand og en anden mand er umulig, fordi der ikke bør være noget kønsligt samkvem, og venskab mellem en mand og en kvinde er umuligt, fordi der bør være kønsligt samkvem. Han holdt sig borte fra koncerter for ikke at møde hende. Hans far døde; bankens juniorkompagnon gik på pension. Og han tog stadig hver morgen ind til byen med sporvognen, og hver aften spadserede han hjem fra byen efter at have spist beskedent i George's Street og læst aftenavisen som dessert.

En aften da han skulle til at putte en bid sprængt oksekød og kål i munden standsede hans hånd. Hans øjne fæstnede sig ved en reportage i aftenavisen, som han havde stillet op ad vandkaraflen. Han lagde sin mundfuld mad tilbage igen på tallerkenen og læste reportagen opmærksomt. Så drak han et glas vand, skubbede tallerkenen til side, foldede avisen sammen og lagde den foran sig mellem albuerne og læste reportagen igennem gang efter gang. Kålen begyndte at afsætte noget koldt, hvidt fedt på tallerkenen. Pigen kom hen og spurgte om hans mad ikke var ordentligt tillavet. Han sagde at den var udmærket og spiste med besvær et par mundfulde af den. Så

betalte han sin regning og gik.

Han gik hurtigt af sted gennem novembers tusmørke, hans kraftige hasselstok ramte regelmæssigt jorden, kanten af den brunlige *Dublin Evening Mail* stak op af sidelommen i hans stramtsiddende pjækkert. På den øde vej, der går fra indgangen til Phoenix Park til Chapelizod, sagtnede han sine skridt. Hans stok ramte jorden med mindre eftertryk, og hans ånde, der kom i uregelmæssige pust, næsten med en lyd som af suk, fortættede sig i den vinterkolde luft. Da han nåede sit hjem gik han straks op på sit værelse, tog avisen op af lommen og læste reportagen igen ved det svindende lys fra vinduet. Han læste den ikke højt, men bevægede læberne ligesom en præst, når han læser bønnerne stille for sig selv. Historien lød som følger:

EN DAME DØD PÅ SYDNEY PARADE

Et sørgeligt tilfælde

I dag holdt viceundersøgelseslederen ved City of Dublin Hospital (i mr. Leveretts fravær) ligsyn over mrs. Emily Sinico, treogfyrré år, som i går aftes blev dræbt ved Sydney Parade Station. Det fremgår af vidneudsagn at den afdøde dame under et forsøg på at krydse jernbanelinjen blev ramt af lokomotivet på lokaltoget klokken ti fra Kingstown, hvorved hun pådrog sig kvæstelser i hovedet og på højre side, hvilket medførte døden.

James Lennon, lokomotivets fører, erklærede at han havde været ansat ved jernbaneselskabet i femten år. Da han hørte togetbetjentens fløjte satte han toget i bevægelse, og et eller to sekunder senere bragte han det til standsning fordi der lød høje skrig. Toget kørte langsomt.

P. Dunne, drager, erklærede at han, da toget var ved at sætte sig i bevægelse, fik øje på en kvinde der prøvede på at komme over sporene. Han løb hen mod hende og råbte, men før han kunne nå hende var hun blevet fanget af lokomotivets buffer og faldt om på jorden.

En nævning: — De så damen falde?

Vidnet: — Ja.

Politibetjent Croly aflagde vidnesbyrd om, at da han kom til stede fandt han den afdøde liggende på perronen, tilsyneladende død. Han fik liget bragt hen i ventesalen indtil ambulansens ankomst.

Betjent 57E bekræftede dette.

Dr. Halpin, assisterende kandidat på City of Dublin Hospital, erklærede, at den afdøde to nederste ribben havde fået frakturer og at den højre skulder var alvorligt kvæstet. Den højre side af hovedet var blevet kvæstet i faldet. Kvæstelserne var ikke tilstrækkelige til at kunne have forårsaget et normalt menneskes død. Efter hans opfattelse skyldtes døden sandsynligvis chok og et pludseligt svigt i hjertefunktionen.

Mr. H.B. Patterson Finlay udtrykte på jernbaneselskabets vegne sin dybe beklagelse over ulykken. Selskabet havde altid iagttaget enhver forsigtighedsregel for at afholde folk fra at krydse sporene undtagen via broerne, både ved opslag på alle stationer og ved hjælp af patenterede bomme ved jernbanestationerne. Den afdøde havde haft for vane at krydse sporene sent om aftenen fra perron til perron, og i lyset af disse andre omstændigheder i sagen mente han ikke, at man kunne bebrejde jernbanefunktionærerne noget.

Kaptajn Sinico, bosiddende i Leoville, Sydney Parade, den afdødes mand, aflagde også vidnesbyrd. Han forklarede, at den afdøde var hans kone. Han var ikke i Dublin på tidspunktet for ulykken, da han netop samme morgen var ankommet fra Rotterdam. De havde været gift i toogtyve år og havde levet lykkeligt indtil for omkring to år siden, hvor hans kone var begyndt at blive noget drikfældig.

Miss Mary Sinico sagde, at hendes mor i den sidste tid havde haft for vane at gå ud sent om aftenen for at købe spiritus. Hun bevidnede at hun ofte havde prøvet på at tale fornuft med sin mor og havde tilskyndet hende til at gå ind i en afholdsforening. Hun var ikke hjemme før en time efter ulyk-

ken.

Nævningene afgav kendelse i overensstemmelse med den lægelige erklæring og frikendte Lennon for enhver skyld.

Viceundersøgelseslederen sagde at det var et meget sørgeligt tilfælde sag og gav udtryk for stor medfølelse med kaptajn Sinico og hans datter. Han pålagde jernbaneselskabet at tage alvorlige skridt til at forhindre lignende ulykker for fremtiden. Ingen blev pålagt nogen skyld.

Mr. Duffy løftede sine øjne fra avisen og stirrede ud ad vinduet på det triste aftenlandskab. Floden lå rolig ved siden af det tomme brænderi, og af og til kom der lys frem i et hus på vejen til Lucan. Hvilket endeligt! Hele historien om hendes død oprørte ham og han væmmedes ved at tænke på, at han nogen sinde havde talt med hende om det han holdt helligt. De fortærskede vendinger, de intetsigende udtryk for medfølelse, reporterens forsigtige ord der skulle skjule enkelthederne i et helt banalt, vulgært dødsfald ramte ham fysisk. Ikke alene havde hun nedværdiget sig selv; hun havde nedværdiget ham. Han så for sig hvordan hun havde dyrket sin tarvelige last, hvilken stinkende elendighed! Hans sjæls veninde! Han tænkte på de slingrende skrog som han havde set komme bærende på kander og flasker der skulle fyldes op af bartenderen. Retfærdige Gud, hvilket endeligt! Hun havde åbenbart været uegnet til at leve, uden karakterstyrke, et let bytte for drikkeri, et af de vrage civilisationen har rejst sig på. Men at hun kunne være sunket så dybt! Var det muligt at han havde bedraget sig selv så fuldkomment med hensyn til hende? Han huskede hendes udbrud den aften og forfolkede det endnu grovere end han nogen sinde havde gjort. Nu havde han ikke svært ved at bifalde den kurs han havde valgt.

Da lyset svandt og hans erindring begyndte at gå på strejftog syntes han hendes hånd rørte hans. Det chok der først havde ramt ham fysisk, gik ham nu på nerverne. Han tog hurtigt hat og overfrakke på og gik ud. Den kolde luft mødte

ham på tærskelen; den krøb ind i ærmerne på hans frakke. Da han kom til pubben ved Chapelized Bridge gik han ind og bestilte en varm punch.

Ejeren serverede krybende for ham, men vovede ikke at tale. Der sad fem-seks arbejdere i lokalet og diskuterede værdien af en fornem herres ejendom i grevskabet Kildare. Med mellemrum drak de af deres store ølglas, de røg og spyttede tit på gulvet og skubbede sommetider savsmuld hen over spytklatterne med deres tunge støvler. Mr. Duffy sad på sin taburet og stirrede på dem uden hverken at se eller høre dem. Lidt efter gik de deres vej, og han bestilte en punch til. Han sad længe over den. Der var meget stille i lokalet. Ejeren hang hen over disken og læste *The Evening Herald* og gabede. En gang imellem hørte man en sporvogn hvisle forbi ad den øde gade udenfor.

Mens han sad dér og genoplevede sit liv sammen med hende og skiftevis fremkaldte de to billeder, han nu opfattede hende i, forstod han at hun var død, at hun var hørt op med at eksistere, at hun var blevet en erindring. Han begyndte at føle sig ilde tilpas. Han spurgte sig selv hvad han ellers kunne have gjort. Han kunne ikke have fortsat en bedragerisk komedie sammen med hende; han kunne ikke have levet åbent sammen med hende. Han havde gjort det der forekom ham at være det bedste. Hvordan kunne han bebrejdes noget? Nu hvor hun var borte forstod han, hvor ensomt hendes liv måtte have været som hun havde siddet dér, aften efter aften, alene i den stue. Hans liv ville også blive ensomt indtil han døde, ophørte med at eksistere, blev en erindring – hvis der var nogen der huskede ham.

Klokken var over ni da han forlod pubben. Aftenen var kold og skummel. Han gik ind i Phoenix Park ad den første indgang og fortsatte under de nøgne træer. Han spadserede gennem de triste alleer hvor de havde gået for fire år siden. Det var som om hun var ham nær i mørket. Der var øjeblikke hvor han syntes han kunne mærke hendes stemme røre hans øre, hen-

des hånd røre hans. Han stod stille og lyttede. Hvorfor havde han forholdt hende livet? Hvorfor havde han dømt hende til døden? Han følte sin moralske natur smuldre.

Da han nåede toppen af Magazine Hill gjorde han holdt og så hen langs floden mod Dublin, hvis lys brændte røddigt og gæstfrit i den kolde aften. Han så ned ad skrånningen, og nede ved foden, i skyggen af muren om parken, så han nogle menneskelige skikkelser ligge. Denne købte kærlighed i smug fyldte ham med fortvivlelse. Hans livs retlinethed nagede ham; han følte at han var blevet udstødt fra livets fest. Et menneskeligt væsen havde tilsyneladende elsket ham, og han havde nægtet hende liv og lykke: han havde dømt hende til vanære, til en død i skam. Han vidste at de liggende væsener nede ved muren iagttog ham og ønskede ham borte. Der var ingen der ville have ham; han var udstødt fra livets fest. Han vendte sine øjne mod den grå glinsende flod der snoede sig ind mod Dublin. På den anden side af floden så han et godstog bugte sig ud fra Kingsbridge Station som en orm med glødende hoved, der stædigt og møjsommeligt bugtede sig gennem mørket. Det kørte langsomt ud af syne; men i sine ører hørte han stadig lokomotivets møjsommelige summen gentage stavelserne i hendes navn.

Han vendte samme vej tilbage som han var kommet med lokomotivets rytme dunkende i ørerne. Han begyndte at betvivle virkeligheden af det hans erindring fortalte. Han standtede under et træ og lod rytmen dø bort. Han kunne hverken føle at hun var ham nær i mørket eller at hendes stemme rørte hans øre. Han ventede i nogle minutter og lyttede. Han kunne ikke høre noget: aftenen var fuldkommen stille. Han lyttede igen: fuldkommen stille. Han følte at han var alene.